

Висновок

Національного агентства з питань запобігання корупції до проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення особливостей складення протоколу про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 172-4-172-9 та 188-46, 212-15 стосовно судді, судді Конституційного Суду України» (реєстр. № 4471 від 07.12.2020)

Згідно з пояснювальною запискою проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення особливостей складення протоколу про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 172-4 – 172-9 та 188-46, 212-15 стосовно судді, судді Конституційного Суду України» (далі – законопроект) розроблено з метою встановлення додаткових особливостей щодо здійснення повноважень Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) стосовно суддів, суддів Конституційного Суду України, які спрямовані на забезпечення дотримання гарантій незалежності вказаних осіб під час притягнення до адміністративної відповідальності.

Суб'єкти законодавчої ініціативи пропонують досягти встановленої мети шляхом доповнення Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) новою ст. 257-1, визначивши в ній особливості процедури складення протоколів про адміністративні правопорушення, передбачені ст.ст. 172-4 – 172-9 та 188-46, 212-15 КУпАП, стосовно суддів та суддів Конституційного Суду України.

За результатами аналізу законопроекту Національне агентство вважає за доцільне зазначити таке.

Законопроект пов'язаний із проектом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо відновлення інституційного механізму запобігання корупції» (реєстр. № 4470 від 07.12.2020) у частині пропонуваніх змін до ст. 12 Закону України «Про запобігання корупції» та встановлення особливостей реалізації повноважень Національного агентства стосовно виявлення адміністративного правопорушення, складення та направлення протоколу стосовно суддів та суддів Конституційного Суду України.

1. У новій ст. 257-1 КУпАП пропонується встановити особливу *процедуру реалізації* повноважень Національного агентства щодо складення, підписання та направлення до суду протоколів про адміністративні правопорушення, передбачені ст.ст. 172-4 – 172-9, 188-46, 212-15 КУпАП, стосовно суддів та суддів Конституційного Суду України.

На позитивну оцінку заслуговують зміни, згідно з якими пропонується:

1) надати можливість складати протоколи за відсутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, та надсилати такі протоколи рекомендованим поштовим відправленням із повідомленням про вручення;

2) встановити чіткі строки для ознайомлення, надання пояснень (у тому числі письмових) та зауважень, а також підписання протоколу;

3) визначити випадки, коли протокол про адміністративне правопорушення може бути направлений до суду без підпису особи, яка притягається до

адміністративної відповідальності.

Разом з тим звертаємо увагу, що загальний порядок складення протоколів, який наразі встановлено приписами ст. 254 КУпАП, суттєво відрізняється від пропонованого алгоритму.

При цьому, на думку Національного агентства, процедура складення протоколів про всі види адміністративних правопорушень повинна бути єдиною, що, зокрема, впливає з принципу рівності перед законом та судом.

У зв'язку з цим вважаємо, що запропонований законопроект механізм складення адміністративних протоколів доцільно запровадити щодо всіх протоколів про адміністративні правопорушення.

2. Згідно з ч. 6 ст. 257-1 КУпАП протокол про адміністративне правопорушення стосовно судді, судді Конституційного Суду України направляється *до місцевого загального суду за місцем вчинення правопорушення*.

На думку Національного агентства, запропонований підхід є абсолютно неприйнятним та таким, що може спричинити корупційні ризики і конфлікт інтересів у діяльності суддів під час вирішення відповідних справ.

Річ у тім, що адміністративні правопорушення, передбачені ст. 172-5 «Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків», ст. 172-6 «Порушення вимог фінансового контролю», ст. 172-7 «Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів», ст. 188-46 «Невиконання законних вимог (приписів) Національного агентства з питань запобігання корупції» КУпАП, як правило, вчиняються за місцем роботи.

Саме тому більшість таких справ щодо суддів будуть розглядатись у тих же судах, де вони працюють, а отже, це може призвести до виникнення конфлікту інтересів та неупередженості судді під час прийняття рішення у справі.

Водночас варто звернути увагу й на те, що згідно з ч. 3 ст. 257 КУпАП у разі вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, службовою особою, яка працює в апараті суду, протокол разом з іншими матеріалами *надсилаються до суду вищої інстанції для визначення підсудності*.

Загалом в українському процесуальному законодавстві встановлені правила щодо визначення підсудності, згідно з якими підсудність справ щодо суддів визначається ухвалою судді вищої інстанції. Так, відповідно до ст. 28 Кодексу адміністративного судочинства України, ст. 26 Цивільного процесуального кодексу України, ч. 8 ст. 31 Господарського процесуального кодексу України підсудність справи, у якій однією зі сторін є суд або суддя суду, до підсудності якого віднесена ця справа за загальними правилами, визначається ухвалою суду вищої інстанції, постановленою без повідомлення сторін.

Відповідно до ч. 2 ст. 32 Кримінального процесуального кодексу України кримінальне провадження щодо обвинувачення судді у вчиненні кримінального правопорушення не може здійснюватися тим судом, у якому обвинувачений обіймає чи обіймав посаду судді.

Тобто запропоноване у законопроекті уточнення щодо визначення підсудності справ про адміністративні правопорушення стосовно суддів та суддів Конституційного Суду України є зайвим, оскільки може призвести до звуженого

тлумачення і незастосування загального правила визначення підсудності таких справ.

3. Звертаємо увагу також на необхідність редакційного доопрацювання ст. 257-1 КУпАП з метою забезпечення правової визначеності, узгодження окремих частин цієї статті та усунення тавтології.

Передусім доречно забезпечити узгодженість ч. 3 і ч. 5 ст. 257-1 КУпАП (у редакції законопроекту). Так, у ч. 3 містяться положення, згідно з якими суддя, суддя Конституційного Суду України протягом 7 робочих днів з дати отримання протоколу один його примірник (підписаний або непідписаний разом з поясненнями, зауваженнями, мотивами відмови від підписання) надсилає до Національного агентства. Схожі за змістом положення викладені також у ч. 5 цієї статті із відмінністю в частині встановлення права судді, судді Конституційного Суду України надавати пояснення уповноваженій особі Національного агентства особисто або у присутності відповідно інспектора Вищої ради правосуддя або Голови Конституційного Суду України чи його заступника.

Крім того, слід узгодити положення стосовно направлення до суду примірника протоколу (підписаного або не підписаного особою, яка притягається до адміністративної відповідальності із поясненнями, зауваженнями щодо змісту, мотивами відмови від підписання), які викладені одночасно у третьому реченні ч. 3 та ч. 6 ст. 257-1 КУпАП.

Таким чином, задля дотримання концепції якості закону запропонована стаття потребує редакційного доопрацювання з урахуванням висловлених зауважень.

Узагальнюючі висновки:

1. У цілому запропонований порядок складення адміністративних протоколів видається таким, що краще відповідає сучасним реаліям життя та узгоджується з іншими нормативно-правовими актами, які регламентують аналогічні процедури в межах кримінально-процесуального, цивільно-процесуального та іншого процесуального законодавства. Водночас Національне агентство переконане, що удосконалений порядок має бути єдиним для всіх протоколів про адміністративні правопорушення.

2. Підсудність справ про адміністративні правопорушення стосовно суддів та суддів Конституційного Суду України необхідно визначати за загальними правилами, встановленими ст. 257 КУпАП.

3. Положення пропонованої редакції ст. 257-1 КУпАП потребують редакційного доопрацювання з урахуванням висловлених зауважень.

**Керівник Департаменту
антикорупційної політики**

Дмитро КАЛМИКОВ